

ಕೇಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕಬ್ಜಿಗೆ ಸುಮಾರು 212 ಕೇಟಗಳು ಮತ್ತು 76 ರೋಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಬ್ಜಿನ ಇಳುವರಿ ಶೇ. 20–25 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಕಬ್ಜಿನ ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಶ ಹಾಗೂ ಬೆಲ್ಲದ ಗುಣಾಮಟ್ಟವು ಕೂಡಾ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾಗಿ ಕಬ್ಜಿನ್ನು ಪದೆಪದೆ ಒಂದೇ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಕೇಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಬಾಧೆಗಳಿಗೆ ಮೂರಕವಾದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ವಿಶತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಗ್ರ ಕೇಟಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕೇಟಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ನೃಪರ್ವತ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕೇಟಗಳು ಕಬ್ಜಿಗೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಸಸಿ ಕೊರೆಯವ ಹುಳು	2. ಕಾಂಡ ಕೊರೆಯವ ಹುಳು
3. ತುದಿ ಸುಳಿ ಕೊರೆಯವ	4. ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳು
5. ಗೆದ್ದಲು ಹುಳು	6. ಬಿಳಿ ಉಣಿ ಹೇನು
7. ಪೈರಿಲ್ಲಾ ಹುಳು	8. ಬೇರು ಹುಳು
9. ಬಿಳಿ ನೊಣಿ	10. ಶಲ್ಕ ಕೇಟ
11. ವೈರ ಹುಳು	12. ಕಬ್ಜಿನ ಸಸಿ ಕತ್ತರಿಸುವ ಹುಳು
13. ಸೈನಿಕ ಹುಳು	

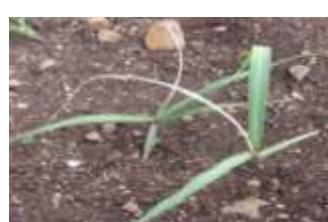
ಸಸಿ ಸುಳಿ ಕೊರಕ (Early Shoot borer-ESB)

ಬಾಧೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- ತಡವಾಗಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ (ಜನವರಿ ನಂತರ) ಕಬ್ಜಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೇಟದ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚು.
- ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 45 ದಿನದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಸಿ ಸುಳಿಯನ್ನು ಕೊರೆಯವದರಿಂದ ಸುಳಿ ಒಣಗುವುದು/ಸಾಯುವುದು.
- ಬಾಧೆ ತೀವ್ರವಾದಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿ ಗೊನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಕುಂಠಿತವಾಗುವುದು.

ಚಿತ್ರ : ಸುಳಿ ಕೊರೆಯವ ಹುಳು

ಕಬ್ಜಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿ ಕೊರೆಯವ ಹುಳು ದಾಖಲಾಗಿದೆ.

ಸುಳಿ ಕೊರೆಯವ ಹುಳಿದಿಂದ ಕಬ್ಜಿನ ಕಾಂಡದ ತಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯಾಗುವ ದೃಶ್ಯ.

ನಿರ್ವಹಣೆ :

- ಸೂಕ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (ಜನವರಿಯೊಳಗಾಗಿ) ನಾಟಿ ಮುಗಿಸುವುದು.
- 45 ದಿನದ ಪೈರಿಗೆ ಮಣ್ಣ ಏರಿಸುವುದು.

- ಅಂತರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಉಳಾಗಡಿ, ಬೆಳ್ಳಳಿ ಮತ್ತು ಕೋತಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು.
- ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 45 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚೇರಿಗೆ 50 ಸಾವಿರದಂತೆ ಟ್ರೈಕೋಗ್ರಾಮ್ ಪರತಂತ್ರ ಜೀವಿಯನ್ನು 5 ಬಾರಿ ವಾರದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು.
- ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 45 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಶಿಥಾರಸ್ವ ಮಾಡಿದ ಕೇಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿ.

ಗೆದ್ದಲು ಕೊರೆಯುವ ಹಳ್ಳಿ

ಬಾಧೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ಕಬ್ಬಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಕಾಂಡವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಿನ್ನುವುದು.
- ನಾಟಿಯಾದ ಕಬ್ಬಿ ಒಣಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬಾಧೆಗೊಳಗಾದ ತುಂಡುಗಳು ಮಣ್ಣನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಮೊಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣಾದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಿಕೆ

ನಿರ್ವಹಣೆ :

- ಗೆದ್ದಲು ಹುತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ರಾಣಿ ಹಳ್ಳಿವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದು.
- ನಾಟಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಲೋರಪ್ರೈರಿಫಾಸ್ (10 ಮೀಲಿ.ಲೀ) ಕಬ್ಬಿನ ತುಂಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯುವುದು.
- ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು.

ಗೆದ್ದಲು ಹಳ್ಳಿನಿಂದ ಕಬ್ಬಿಗೆ ಆಗುವ ಹಾನಿ

ಬಿಳಿ ನೋಣ

ಬಾಧೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- ಕಬ್ಬಿನ ಎಲೆಯ ಕೆಳಭಾಗದಿಂದ ಎಲೆಯ ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತದೆ.
- ಎಲೆಯು ಹಳದಿಯಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಒಣಗುವುದು.
- ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕುಂಡಿತಗೊಂಡು ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಶವು ಕೂಡಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಬ್ಬಿನ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ನೋಣದ ಹಾಷಳಿ

ನಿರ್ವಹಣೆ :

- ಬಾಧೆಯೋಳಗಾದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸುಡುವುದು.
- ಶಿಥಾರಸ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ಒಸಿ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.
- ಮೊನೋಕ್ರೋಟೋಪಾಸ ಶೇ. 0.04 ಅಥವಾ μ ಎಂಡೋಸಲ್ಪಾನ ಶೇ. 0.2 ರಷ್ಟು ಬೈಷಧಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ.

ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳು (Root Grub)

ಬಾಧೆಯ ಲಕ್ಷಣ :

- ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುದ ಕೇಡೆಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಎಲೆಗಳು ಹಳದಿ ವಣಿಕೆ ತಿರುಗುವುದು.
- ಬಾಧೆಯ ತೀವ್ರವಾದಾಗ ಕಬ್ಬಿ ಒಣಗಿ, ಬಿದ್ದು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ :

- ಮಾಗಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಮೊದಲ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವನ್ನು ಆರಿಸಿ ನಾಶಪಡಿಸುವುದು.
- ಮೋರೆಟ್ ಹರಳನ್ನು (25 ಕಿಲೋ/ಹೆ) ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸುವುದು.
- ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಚ್ಲೋರಪ್ರೈಥಾಸ (10 ಮೀಲಿ ಲೀ) ದ್ರಾವಣದಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು.
- ಭತ್ತದ ಕಾಲ್ಪು ಸೂಕ್ತ.

ಗಳಿಕ ಕೊರಕ ಮತ್ತು ತುದಿ ಕೊರಕ (Internode Borer)

ಬಾಧೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- 5 ತಿಂಗಳ ಮೇಲ್ಪುಟ್ಟು ಕೇಡೆಯ ಕೆಳಭಾಗದ ಗಳಿಗಳನ್ನು ಕೊರೆದು ರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ಕಾಂಡವನ್ನು ಕೊರೆಯುವುದು.
- ಬಾಧೆಯ ತೀವ್ರವಾದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿ ಒಣಗಿ ಮುರಿದು ಬೀಳುವುದು.
- ಬಾಧೆಯಿಂದ ಕಬ್ಬಿನ ಶೋಕ, ಇಳುವರಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತ ಕಂಡು ಬರುವುದು.

ನಿರ್ವಹಣೆ :

- ಸಮರ್ಪಕ ನೀರು ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 4 ತಿಂಗಳಿನಿಂದ 9 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚೇರಿಗೆ 2,50,000 ರಂತೆ ಟ್ರೈಕೊಗ್ರಾಮ್ ಪರತಂತೆ ಜೀವಿಯನ್ನು ತಿಂಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಒಣಗಿದ ಮತ್ತು ಕೆಳಭಾಗದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುವುದು.

ಪೃಲಾ (Pyrilla)

ಬಾಧೆಯ ಲಕ್ಷಣ :

- ಕಬ್ಬಿನ ಎಲೆಗಳ ರಸ ಹೀರುವುದು.
- ಬಾಧೆಯ ತೀವ್ರವಾದಲ್ಲಿ ಪೈರು ಹಳದಿ ವಣಿಕೆ ತಿರುಗುವುದು.
- ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಕುಂಠಿತ.

ನಿರ್ವಹಣೆ :

- ಸಮಪರ್ಕ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ
- ಒಣಿದ ಗರಿಗಳನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುವುದು.
- ಏಪಿರಿಕೆನೀಯಾ ಪರತಂತ್ರ ಜೀವಿಯ ಕೋಶಗಳನ್ನು 8-10 ಸಾವಿರು/ಹೆ ಅಥವಾ 8-10 ಲಕ್ಷ ತತ್ತೀಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಕೇರಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು.
- ನೃಸರ್ವಿಕ ಶತ್ರುಗಳನು (ಟೆಟ್ರಾಸ್ಟಿಕ್‌ಸ್, ಜೀಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು.

ಶಲ್ಕ ಕೀಟ

ಬಾಧೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- ಕೆಬ್ಬಿನ ಕಾಂಡದ ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತದೆ.
- ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಕಲೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಂಡವು ಸಿಳ್ಳುವುದು.
- ಎಲೆಗಳು ಹಳದಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕುಂಠಿತವಾಗುವುದು.

ನಿರ್ವಹಣೆ :

- ಉತ್ತಮ ಬೀಜದ ಆಯ್ದು.
- ಬಾಧೆಯೊಳಗಾದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸುಡುವುದು.
- ಕಾಚೋರ್ಫಿರಾನ್ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಕೇರಿಗೆ (ಅ.ಅಯ್) ವಾರದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ 3 ಸಲ ಬಳಸಬೇಕು.

ಕೆಬ್ಬಿಗೆ ಶಲ್ಕ ಕೀಟ ತಗುಲೆದ ನೋಟ

ತಿಗಳೆ ಹುಳು

ಬಾಧೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಕೆಬ್ಬಿನ ಕಾಂಡದ ಆಹಾರವನ್ನು ಹೀರಿ ಅಶ್ವತ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕೆಬ್ಬಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತವಾಗಿ ಗರೆಕೆಗಳ ಅಂತರವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು.

- ರಸದಿಂದ ಕಬ್ಜಿನ ಕಾಂಡದ ಮೇಲೆ ಕರಿ ಶೀಲಿಂಥಪು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುವುದು.

ನಿರ್ವಹಣೆ :

- ಉತ್ತಮ ಬೀಜದ ಅಯ್ದು ಮತ್ತು ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಕಬ್ಜಿ ಕಟಾವು ಆದನಂತರ ಕಬ್ಜಿನ ರವದೆ ಮತ್ತು ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಸುಡುವುದು.
- ಶೇ. 0.05 ರಷ್ಟು ನೆಲಾಧಿನ ಡೈಪರ್ಫಿಯನ್ನು ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡುವುದು.

ಕಬ್ಜಿನಲ್ಲಿ ತಿಗಣ ಹುಳುವಿನ ಹಾವಳಿಯ ನೋಟ

ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಕಬ್ಜಿನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೇಟಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕೇಟಗಳು.

1. ಸೈನಿಕ ಹುಳು   2. ಬಿಳಿ ನೋಣ

ಈ ಕೇಟಗಳು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಧಿಯಾಗಲು ಕಾರಣಗಳು.

1. ಹವಾಮಾನ ವೈಪರಿಕ್ಯ

2. ಮಣಿಸ್ಟನ ಗುಣಾರ್ಥಮಾರ್ಗಗಳು

3. ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಅ. ಹೆಚ್ಚಿನ ತೇವಾಂಶ ಮತ್ತು ಆದ್ರತೆ

ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಘೃರಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ನೋಣ.

ಬ. ಪ್ರವಾಹ/ನೀರು ನಿಲ್ಲುವಿಕೆ

ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಸೈನಿಕ ಹುಳು, ಗಣಕೆ/ತುದಿ ಸುಳಿ ಕೊರಕ, ಬಿಳಿ ನೋಣ

ಎಲೆ ತಿನ್ನುವ ಕೇಟ ಸೈನಿಕ ಹುಳು :

1. ಮರಿ ಹುಳು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಚುರುಕಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವು.

2. ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿನ್ನುವುದು.

3. ಎಲೆಯನ್ನು ತಿಂದು ಹಿಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದರಿಂದ, ಲದ್ದೆ ಹುಳುವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು.

4. ಎಲೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾ (ಹಸಿರು) ಭಾಗವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು.

ನೇರೆ ಹಾಚಳಿ ಆದ ಸಂತರ ಕಬ್ಜಿಗೆ ಬರುವ ಸೈನಿಕ ಹುಳುವಿನ ಬಾಧಕ ನೋಟ

ಕಬ್ಜಿನಲ್ಲಿ ನೇರೆ ಹಾಚಳಿಯಿಂದ ಸೈನಿಕ ಹುಳುದ ಹಾವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ನೋಟ

ವಿಷ ಪಾಪಾಣ ತಯಾರಿಕೆಗೆ :

3 ಕಿಲೋ ಗ್ರಾಂ ಬೆಲ್ಲಪನ್ನು 5–6 ಲೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ ನಂತರ 50 ಕಿ. ಗೋಧಿ/ಅಕ್ಕಿ ತೌಡಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ 250 ಮಿಲಿ ಮೊನೊಕ್ಲೋಟೊಫಾಸ್‌ನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ ಮಿಶ್ರಣದಲ್ಲಿ ಬರೆಸುವುದು ನಂತರ ಈ ಬರೆಸಿದ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಳೆಯಲು 24–48 ಗಂಟೆ ಕಳೆಯಲು (ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಇಡಬೇಕು) 48 ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ಕಳೆತ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಸಂಜೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಜಿನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ (ಬಾಧಿತ) ಹರಡಬೇಕು.

ಬಿಳಿ ಉಣಿ ಹೇನು

ಕೇಟದ ಪರಿಚಯ :

ರಸ ಹೀರುವ ಬಿಳಿ ಉಣಿಹೇನು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ 2002 ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಾವಿ ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲದೆ ಬಿಜಾಮೂರ, ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಬೀದರ, ಬಳಾಗ್ರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ ಹಾಗೂ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜೆಲ್ಲೆಗಳಿಂದಲೂ

ವರದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಕನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೆಳೆಗಾರರು ತೊಂದರೆಗೀಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಉತ್ತರ ಪೂರ್ವ ಭಾರತ, ಚೀನಾ, ಜಪಾನ್, ಕೊರಿಯಾ, ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ, ಇಂಡೋನೇಷಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಹಾವಳಿ ಇತ್ತು ಆದರೆ ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಇದರ ಹಾವಳಿ ವರದಿಗೆ ಮುನ್ನ ಇದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಂಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ವರದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವರದಿಯಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಈ ಕೇಟದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು ಸಿರಾಟೊವಾಕ್ಸನಾ ಲಾನಿಜರಾ. ಇದು ಹೊವೋಫ್ಸೆರಾ ಗಣದ ಎಫ್ಫಿಡಿಡೆ ಕುಂಟುಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಹೆನ್ನ್‌ ಕೇಟ ಗಂಡಿನ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಮರಿ ಹಾಕುವುದಲ್ಲದೇ ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರೋಡ ಕೇಟವು ಕಮ್ಪು ಬಣ್ಣದಿದ್ದು, ಅದರ ಮೇಲೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೆನ್ನ್‌ ಕೇಟವು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 15–35 ರಿಂದ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮರಿ ಹುಳು ಹಸಿರುಯುತ್ತದೆ ಬಣ್ಣದಾಗಿದ್ದು, ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದಾಗ ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾಲ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೊದಲೆರಡು ಹಂತದಲ್ಲಿ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಉಣಿಯ ಹೊಡಿಕೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂರನೇ ಹಂತದ ನಂತರ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲಿರುವ ಗ್ರಂಥಿಗಳಿಂದ ಬಿಳಿ ಉಣಿತರಹದ ಮೇಣದಂತಹ ಪಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಅದು ತೆಲೆ ಭಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಮೃತುಂಬ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಆ ಕೇಟಕ್ಕೆ ನೈಸಿಕ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇನಿನ ಬಾಧೆ ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಮರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಡ ಕೇಟ ಹಾಗೂ ರೆಕ್ಕೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರೋಡ ಕೇಟಗಳನ್ನು ಎಲೆಗಳ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಕೇಟದ ಮೊದಲೆರಡು ಹಂತದ ಮರಿಗಳು ಒಂದು ಎಲೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಎಲೆಗೆ ಹರಡುವದು ಬಾಧೆಯ ಲಕ್ಷಣ.

ಮರಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೋಡ ಹೇನು

ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಕಬ್ಬಿನ ಎಲೆಯ ಕೆಳಗೆ ಮಧ್ಯ ನರದ ಎರಡು ಬದಿಗೆ ಕುಳಿತು ಸೂಚಿಯಂಥ ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಸ ಹೀರುವುದರಿಂದ ಎಲೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಬಣಗಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಬೇರೆ ಸಸ್ಯ ಹೇನಿನಂತೆ ಇದು ಕೂಡ ಅನವ್ಯಾಕ ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಲದ್ವಾರದಿಂದ ಹೊರಹಾಕುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿ ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಣೆ ಅಂಟು ಅಂಟಾದ ಸಿಹಿ ದ್ರವ ಕೆಳಗಿನ ಎಲೆಯ ಮೇಲ್ಳಾಗದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವದರಿಂದ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಪು ಶೀಲಿಂದ್ರ (ಬೂಷ್ಟು) ಬೆಳೆದು ದ್ಯುತಿ ಸಂಶೋಧನೆ (ಅಹಾರ ತಯಾರಿಕೆ) ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡು ಇಳುವರಿ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಶೇ. 26 ರಷ್ಟು ಕಬ್ಬಿನ ಇಳುವರಿ ಹಾಗೂ ಶೇ. 24 ರಷ್ಟು ಸಕ್ಕರೆ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದನ್ನು ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹಾವಳಿ ಕಬ್ಬಿನ ಸಸಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಸಿಯಾಗುವುದು. ಮೋಡ ಕವಿದ ವಾತಾವರಣದ, ತಂಪಾದ ಹವೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದೃತ ಈ ಕೇಟದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ 25 ಸೆಂ. ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನ ಈ ಕೇಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಲ್ಲ.

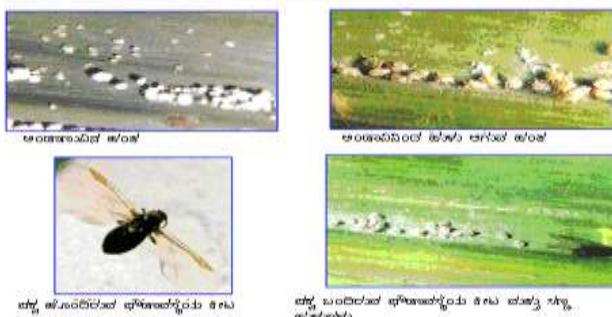
ಈ ಕೇಟದ ಬಾಧೆ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸುಮಾರು 10–100 ಚದರ ಮೀಟರ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವದು. ನಂತರ ಪೂರ್ವ ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಆವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಬ್ಬಿ ವಾಸಿಕ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು ಹೇನು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವುದಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹರಡುವುದರಿಂದ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಇದರ ಸಮಗ್ರ ಹತ್ತೊಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಕೇಟದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇದರ ನಿರ್ವಹಣೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಈ ಮುಂದೆ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು.

ಕಬ್ಜಿಗೆ ತಗುಲಿದ ಬಿಳಿ ಉಣಿಗೆ ದೇನಿನ ಹಾವಳಿಯ ನೋಟ

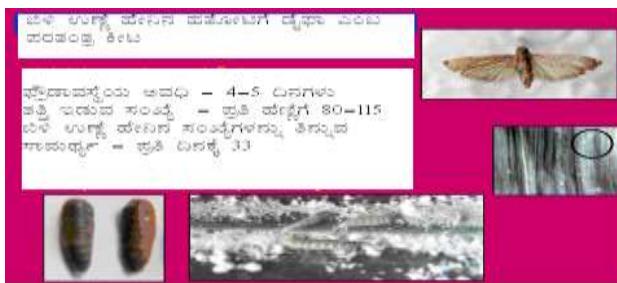
ಕಬ್ಜಿಗೆ ಬುಡುತ ಬಿಳಿ ಉಣಿಗೆ ಯೆಸಿಕ ಕೆಳಪರೆಕೆಂದು ಏಧಿಂಥ ಹಂತಗಳು

ಸಾಗುವಳಿ ಹಾಗೂ ಭೋತಿಕ ಕ್ರಮಗಳು :

1. ಕಬ್ಜಿ ನಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಚೋಡಿ ಸಾಲು (ಪಟ್ಟಾ) ಅಥವಾ ಅಗಲವಾದ ಒಟ್ಟಿಟಿ ಸಾಲು (41) ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
2. ಸಾರಜನಕಯ್ತು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸದೇ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಬಳಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಕಾಪಾಡಬೇಕು.
3. ಕಬ್ಜಿನ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಚಿನ್ನಾಗಿ ಬಸಿದು ಹೋಗುವಂತೆ ಬಸಿಗಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.
4. ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕಬ್ಜಿನ ಬೆಳೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.
5. ಬಾಧಿತ ಸೋಗೆಯನ್ನು (ವಾಡೆಯನ್ನು) ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಬಾರದು.
6. ಬಾಧೆಗೊಳಿಸಣ್ಣ ಕಬ್ಜಿನ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೀಜಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.

ಜೈವಿಕ ಹತೋಟಿ : ಕಬ್ಜಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಪರಭಕ್ಷಕಗಳಾದ ಪೈರಾಲಿಡ್ (ಡೈಫಾ ಎಫಿಡಿಪೋರಾ), ಸಿರ್ಫಿಡ್ ನೊಣ ಹಾಗೂ ಮೃಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಇಗೋರೆಟ್ಸ್ (ಹೇನುಸಿಂಹ), ಗುಲಗಂಜಿ ಮಳಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು. ಮಿತ್ತ ಕೀಟಗಳಾದ ಡ್ಯೂಫಾ ಎಫಿಡಿಪೋರಾ ಮತ್ತು ಮೃಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಇಗೋರೆಟ್ಸ್ ಕೀಟಗಳ ಮರಿ ಅಥವಾ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಏದು ತಿಂಗಳ ಮೇಲ್ಮೈಟ್ ಬಾಧಿತ ಕಬ್ಜಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 500–1000 ಮರಿ ಅಥವಾ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಬಾಧಿತ ಕಬ್ಜಿನ ಎಲೆಯ ಕೆಳಗಡೆ ಪಿನ್ನನಿಂದ ಅಂಟಿಸಬೇಕು, ಪರತಂತ್ರ ಜೀವಿ ಎನಕಾರ್ಸಿಯಾ ಪ್ಲಾವೂಸ್‌ಲ್ಯೂಟಿಲ್‌ಮ್‌ ಮತ್ತು ಶೀಲಿಂಡ್ ಅಕ್ರೀಮೋನಿಯಂ ಜೈಲಾನಿಕಂಗಳನ್ನು ಕಬ್ಜಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಬಿಳಿ ಉಣಿಗೆ ಹೇನಿನ ಹತ್ತೋಟಿಗಾಗಿ ಮೈಕ್ರೋಮೆಟ್ ಎಂಬ ಪರತಂತ್ರ ಕೀಟದ ಬಳಕೆ

ಬಿಳಿ ಉಣಿಗೆ ಹೇನಿಗೆ ಅಕ್ಕೋಮೊನಿಯಂ ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಾಣಿದ ಜ್ಯೋವಿಕ ಹತ್ತೋಟಿ ಕ್ರಮ

ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳು :

1. ಮಾಗಿದ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಾವಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಕೆಬ್ಬಿನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ (ಪರಭಕ್ಕುಕ) ಕೀಟಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬಾರದು.
2. ಪರಭಕ್ಕುಕ ಕೀಟಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವ ಮೊವೆದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಂತರ ಕೆಬ್ಬಿನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ ಅಥವಾ ಧೂಳೀಕರಣವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಬೇಕು.
3. ಪರಭಕ್ಕುಕ ಕೀಟಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಬ್ಬಿನ ಸೋಗೆ ಅಥವಾ ಒಣಿಗಡ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬಾರದು/ಸುಡಬಾರದು.

ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಮಗಳು : ನಾಟಿ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ :

ಕೆಬ್ಬಿನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲೋರ್‌ಪ್ರೈರಫಾಸ್ 20 ಇಸಿ 2 ಮಿಲಿ.ಲಿ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿದ ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ತ್ವಾರಿತವು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10–100 ಚದರ ಮೀ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ ಈ ಕೀಟ ಕಂಡ ತಕ್ಷಣ ಮೌರೇಟ್ 10 ಜಿ. ಹರಳನ್ನು ಎಕರೆಗೆ 5 ಕೆಚೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಣಿನಲ್ಲಿ

ಬೆರೆಸಚೇಕು. 2 ಮಿ.ಲೀ. ಮೆಲಾಧಿಯಾನ್ 50 ಇಸಿ ಅಥವಾ 2 ಮಿ.ಲೀ. ಎಂಡೋಸಲ್ವ್ಯಾನ್ 35 ಇಸಿ ಅಥವಾ 1.25 ಮಿ.ಲೀ. ಡ್ಯೂಮೀಫೋಯೆಟ್ 30 ಇಸಿ ಅಥವಾ 1 ಗ್ರಾಂ. ಅಸಿಫೆಟ್ 75 ಎಸ್.ಪಿ. ಅಥವಾ 1.3 ಮಿ.ಲೀ. ಆಕ್ಸಿಡೆಮೆಟಾನ್ ಮೀಡ್ಯೆಲ್ 75 ಇಸಿ ಅಥವಾ ಅಕ್ಟ್ರೋ 25 ಡಬ್ಲೂ.ಜಿ. 0.3 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ 2 ಮಿ.ಲೀ. ಅಂಟು ದ್ರಾವಣ ಅಥವಾ 2 ಗ್ರಾಂ. ಸಾಬೂನಿನ ಪುಡಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಶೇ. 5 ರ ಮೆಲಾಧಿಯಾನ್ ಪ್ರೈಡಿಯನ್ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಸೇರಿಗೆ 25 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ನಂತಹ ಧೂಳಿಕರಿಸಬೇಕು.

ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ :

1. ಕೀಟನಾಶಕವನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸುವಾಗ ರ್ಯಾತರು ರಕ್ಷಾ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮುನ್ನೆಚ್ಚಿರುತ್ತೇ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿದೇ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.
2. ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಿದ ಕಬ್ಬಿನ ಭಾಗವನ್ನು ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮೇವಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಬಾರದು. ರ್ಯಾತರು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಕೀಟವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕಬ್ಬಿಗೆ ತಗಲುವ ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಸಮಗ್ರ ಹತೋಟಿಯ ಕ್ರಮಗಳು

ಕಬ್ಬಿ ನಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕೇಟಗಳ ಬಾಧೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿರುದರಿಂದ ಕಬ್ಬಿನ ಶೇಕಡಾವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಶ (ರಿಕವರಿ) ಗೊಣ್ಣೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಮುಖಿಸಿದ್ದಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೇಟಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಕೇಟದ ಬಾಧೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು. ಈ ಹಂಗಾಮೆನ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾದುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೇಟದ ಬಾಧೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕೇಟದ ಹಾವಳಿ ಸಕ್ಕರೆ ಹಾಗೂ ಕಬ್ಬಿನ ಇಳುವರಿಯ ಮೇಲೆ ಒಳಳಷ್ಟು ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕೇಟದ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಕೇಟ, ಕೇಟ ಬಾಧೆ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕೇಟದ ಜೀವನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುಗಳು (ರೂಟ್‌ಗ್ರೂಬ್‌) ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಮುಸಿಕಿನ ಜೋಳ, ಕಾಫಿ, ಕಬ್ಬಿ, ರಬ್ಬರ್, ತೆಂಗು, ಏಲಕ್ಕೆ, ಅಡಿಕೆ, ಬಾಳಿ, ಬೀಂಟ್‌ರೂಟ್‌ ಮುಂತಾದ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಬೆಳೆಗಳು ಈ ಕೇಟದ ಬಾಧೆಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತವೆ. ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳದ ಕೇಡೆಯು ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನಾಶಪಡಿಸುವುದರಿಂದ, ಪ್ರೇರು (ಎಲೆಗಳು) ಹಳದಿ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ, ಒಣಾಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಕಬ್ಬಿ ಬಿದ್ದು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಧೆಯು ತೇವ್ರವಾಗಿ ಆಗಸ್ಟ್-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದರು ಕೂಡಾ ಇದರ ಹಾವಳಿ ಜೂನ್-ಜುಲೈದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ತೇವಾಂಶದ ಕೊರತೆಯಾಲ್ಲಿ ಬಾಧೆಯು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಶೇ. 80-100ರಷ್ಟು ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಈ ಕೇಟದ ಬಾಧೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮರು ವರ್ಷ ಇದರ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಜೀವನ ಜ್ಞಾನಿತೆ

ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಜೀವನ ಚಕ್ರವು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಮಾತ್ರ. ದುಂಬಿಗಳು ಮೊದಲು ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಏಪ್ರಿಲ್-ಮೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ 7.30 ರಿಂದ 8.30 ಗಂಟೆಯೋಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬೇವು, ಕೊಗಚೆ, ಜಾಲಿ, ಹೊಸೆ, ನೇರಳೆ, ದ್ರಾಕ್ಷ, ಸೀಬೆ ಮುಂತಾದ ಗಿಡಗಳ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಹುಳುಗಳು ಸಂಯೋಗವಾಗಿ ನಂತರ ಹೆಣ್ಣು ದುಂಬಿಗಳು ಮಣ್ಣನ ಒಳಗೆ ಸುಮಾರು 8-10 ಸೆಂ.ಮೀ ಆಳದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಮರಿಗಳು (ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುಗಳು) ಹೊರಬಂದು ಕೊಳೆತ ಸಸ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ನಂತರ ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಸಲ ಮೊರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮರು 200-210 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮರಿ ಹುಳುಗಳು 20-30 ಸೆಂ.ಮೀ. ಆಳಕ್ಕೆ ಚಲಿಸಿ ಮಣ್ಣನ ಹೊಸ ಅವರಣವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೋಶಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಕೋಶಾವಸ್ಥೆಯ ಅವಧಿ 12-15 ದಿನಗಳು. ನವೆಂಬರ-ಡಿಸೆಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದುಂಬಿಗಳು ಸುಪ್ತಾವಸ್ಥೆಗೆ ಹೋಗಿ ಏಪ್ರಿಲ್-ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ದುಂಬಿಗಳು ಹೊರ ಬರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಮಳೆಯಾದ ಮರುದಿನ ಕೆಲವು ಬೇಸಾಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರಳಿನ ಗಾತ್ರದ ರಂಧ್ರಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಬಾಧೆ ಹೆಚ್ಚು. ಗಿಡದ ಬೇರು ಒಣಾಗಿ ಗಿಡಗಳು ಬಾಡಿದಾಗ ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಬಾಧೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಅಕ್ಷಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ವಿವಿಧ ಚರ್ಚನೆಗಳು ಹಂತಗಳು

ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಸಮಗ್ರ ಹತೋಟಿಯ ಕ್ರಮಗಳು :

1. ಏಪ್ರಿಲ್ - ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬಂದ ಸಾಯಂಕಾಲ ಹೊರಬರುವ ದುಂಬಿಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ಟೆಂಬ್ರಾಕ್ಸ್ ದೀಪದ (ಲೈಟ್‌ಟ್‌ಟ್‌ಲ್ಯೂಪ್) ಸಹಾಯದಿಂದ ಆಕ್ಷಿಸಿ ಹಿಡಿದು ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು.
2. ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಬಾಧೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಮರಗಳಾದ ಬೇವು, ಕರಿಜಾಲಿ, ದ್ರಾಕ್ಷ, ಹುಣಸೆ, ನೇರಳೆ ಮುಂತಾದ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳು ದುಂಬಿಗಳು ಕಂಡು ಬಂದಾಗ (ಮಾರ್ಚ್ - ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ) ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅಪುಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಆರಿಸಿ, (ನಾಶಮಾಡಬೇಕು). ಆಕಷ್ರಿಕ ಗಿಡಗಳ ಟೋಂಗೆಯನ್ನು (ಬೇವು ಮತ್ತು ಜಾಲಿ) ಹೊಲದ ಸ್ತುತ್ತ ನೆಟ್ಟು ಅಪುಗಳ ಮೇಲೆ ಎಂಫೋಸಲ್‌ನ್‌ 2 ಮಿ.ಲೀ. ಒಂದು ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ದುಂಬಿಗಳು ಅಪುಗಳ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನಾಶ ಹೊಂದುವುವು.
3. ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿರುವ ಕಡೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಕೇಟವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹತೋಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನಿಂದ ಕಬ್ಬಿನ ಬೇರಿಗೆ ಆದ ಹಾನಿ

ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿಯಾದ ಕಬ್ಬಿ

4. ಬೆಳೆ ಕಟಾವಾದ ನಂತರ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿ ನಾಡಿ ಮಾಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಕೇಟಗಳು ಮೇಲೆ ಬಂದು, ಹಂದಿ, ಕಾಗೆ, ಮೈನಾ ಪಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾದ ಆಹಾರವಾದ್ದರಿಂದ, 2-3 ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಹುತೇಕ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತಿನ್ನುತ್ತವೆ.
5. ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳುವಿನ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಏಪ್ರಿಲ್ - ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿ, ಎಕರೆಗೆ 10 ಕಿಲೋ ಮೊರೈಟ್ 10 ಜಿ. ಅಥವಾ ಕಾಬೊಪ್ಯೂರಾನ್ 3 ಜಿ., ಅಥವಾ ಕ್ಲೆನಾಲಾಫಾಸ್ 5 ಜಿ.ಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

6. ಬೆಳೆದಿರುವ ಕಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಗೊಣ್ಣೆ ಹುಳದ ಬಾಧೆ ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ 10 ಮೀಲಿ ಕೆಲ್ಲೋಪ್ಪೆರಿಫಾಸನ್ನು ಬೆರೆಸಿ, ಬೆಳೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ನೇನೆಯುವಂತೆ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಬೆಳೆಯ ಸುತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು.
7. ಬೆಳೆ ಕೊಯಲ್ಲಾದ ನಂತರ ಇಸೆಂಬರ್-ಜನೆವರಿ ತೀಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ತಳವಾಗಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಣ್ಣನ ಕುಡಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ದುಂಬಿಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.
8. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ವಿಧಾನವಾಗಿ 3-4 ತೀಂಗಳ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ (ಬಾಧೆ ರಹಿತ ಕಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ) ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ 5-6 ಕೆ.ಜಿ. ಮೆಟಾರ್‌ರಿಯಿಯಂ ಶೀಲಿಂದ್ರವನ್ನು ತಿಪ್ಪೆ ಗೊಬ್ಬರದೊಂದಿಗೆ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಸಾಲು ಕೊರೆದು ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು.
9. ಬೆಳೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈರುಳ್ಳ ಮುಂತಾದ ಆಕಷ್ಟಕ (ಟ್ರೌಪ್) ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಂತರ ಬೆಳೆಯೆಂದು ಬೆಳೆಯವುದರಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗೆ ಆಗುವ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಡೆಯಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಕೇಟಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಕೇಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಅಳವಡಿಸಲು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅ.ನಂ	ಚೆಳವಣಿಗೆ ಹಂತ	ಕೇಟ	ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳು
1	ಬೀಜದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ	ಹಿಟ್ಟಿ ತಿಗಣ, ಸುಳಕೊರಕ, ಗಣಕೆ ಕೊರಕ	ಕಬ್ಬಿನ ಬೀಜವನ್ನು ಕೇಟ ಬಾಧೆ ಇರದ ಗದ್ದೆಯಿಚಿದ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.
2	ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿ	ಗೊಳ್ಳೆ ಹುಳು, ಗೆದ್ದಲು	ಮಾಗಿ ಉಳಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಜೂನ ಬುಲ್ಲೆ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಕೆರಿಗೆ 12 1/2 ಕೆ.ಲೋ ಮೆಟರಾಯಿಚಿಂಯನ್ನು ಕಳಿತ ಗೊಬ್ಬಿರದೊಡನೆ ಮಿಶ್ರೇ ಮಾಡಿ ಹಾಕಬೇಕು
3	ಬೀಜವನ್ನು ನೆಡುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ	ಸುಳ ಹೊರಕ ಗೆದ್ದಲು	ಜೂನ್-ಬುಲ್ಲೆ, ಜೂನೇವರಿ-ಹೆಬ್ರೂವರಿ ತಿಂಗಳಗಳಲ್ಲಿ ಆದಪ್ಪೆ ಅಳದಲ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಕಬ್ಬಿನ ಬೀಜಗಳಿಗೆ ಮೆಲಾಧಿಯಾನ್ 0.1% ಅಥವಾ ಕ್ಲೋರಫೆರ್ವೆಲಿಫಾಸ್ 0.05% ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ತೊಯಿಸಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು.
4	ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 20 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ	ಗೆದ್ದಲು	ಭೂಮಿಯ ತೇವವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು
5	ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 30, 45 ಮತ್ತು 60 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ	ಸುಳ ಹೊರಕ	ಗಿಡಗಳ ಬುಡಕ್ಕೆ ಮಣಿನ್ನು ಹೊದಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಕೆರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೊಗ್ರಾಮಾ ಪರತಂತ್ರ 2,50,000 ಜೀವಿಗಳ 5 ಸಮಾದ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಕು. ನಾಟಿ ಮಾಡಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಪರತಂತ್ರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು.
6	70 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಂತರ	ತುದಿ ಸುಳ ಹೊರಕ	ಶ್ರೀಕೊಗ್ರಾಮಾ ಪರತಂತ್ರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕು.
7	80–90 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ	ತುದಿ ಸುಳ ಹೊರಕ ಷೈರಿಲ್ಲಾ	ಶ್ರೀಕೊಗ್ರಾಮಾ ಪರತಂತ್ರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಫಿರಕೆಸಿಯಾ ಮೆಲನುಲ್ಯೂಕಾ ಎಂಬ ಪರತಂತ್ರ ಜೀವಿಯನ್ನು ಷೈರಿಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ 5-30 ಇರುವಾಗ 2333-7000 ಕೋಶವನ್ನು ಅಥವಾ 1160 ರಿಂದ 3500 ರಷ್ಟು ತತ್ತಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಶೇ. 0.05 ಏಷ್ಟೆಲ ಪ್ರಾರಾಧಿಯಾನ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು. ರವದಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕು.
8	105 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ	ಗಣಕೆ ಕೊರಕ	ಶ್ರೀಕೊಗ್ರಾಮಾ ಪರತಂತ್ರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕು.
9	150 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ	ಷೈರಿಲ್ಲಾ ಬಿಳ ನ್ರೇಣ ಬಿಳ ಉಣಿ ಹೇನು	ಹುಳುಗಳ ಬಾಧೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಎಪಿರಿಕೆಸಿಯಾ ಮೆಲಿನ್ಯಾಲಕಾವನ್ನು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣಾದಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಸಾರಜನಕ ಗೊಬ್ಬಿರವನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿ ನೀರು ಹಾಯಿಸಬೇಕು. ಕೇಟ ಪೀಡಿತ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ನಾಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೃಕ್ಷೋಮಾ (ಹೇನು ಸಿಂಹ) ಕೇಟದ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಡ್ರೆಪಾ ಎಫಿಡಿಪೋರಾದ ಕೋಶ/ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. (ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಕೆರಿಗೆ 1000-1500 ಮರಿ ಅಥವಾ ಕೋಶ), ಕಬ್ಬಿ ಕಟಾವಿನ ಹಚಿತದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಮೂಕ್ತವಲ್ಲ. ರವದಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಜಾಡು ಗೂಡನ್ನು ತೆಗೆಯಬಾರದು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಾರಜನಕ ಗೊಬ್ಬಿರ ಹಾಗೂ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಾ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿರ್ಯಾಧಕಗಳಾದ ಎಂಬ್‌ಎನ್‌ಕೆ 754, ಎಂಬ್‌ಎನ್‌ಕೆ 44, ನಾಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ರೋಗಗಳು ಕಾಡಿಸುತ್ತವೆ. ರೋಗಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾದಾಗ ಶೇ. 10–15 ಭಾಗ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಂಪು ಕೊಳೆ ರೋಗ ಮತ್ತು ಕಾಡಿಕೆ ರೋಗ ಜಾಸ್ತಿಯಾದಾಗ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇಡೀ ಬೆಳೆಯೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿತ್ತನೆ ಮುಖಾಂತರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೆಂಪು ಖೊಳೆ ರೋಗ, ಹುಲ್ಲು, ಮಂಟಪೆ ರಂಗ, ಕಾಡಿಗೆ ರೋಗ, ಸೊರಗು ರೋಗ, ಕೊಳೆ ಬೆಳೆ ಗಿಡ್ಡದಾಗುವ ರೋಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ತೊಂಡೆ ಕೊಳೆಯುವ ರೋಗ ಮತ್ತು ಅನಾನಸ್ ರೋಗ ಮಣಿನಿಂದ ಬರುತ್ತವೆ. ಮಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಬೂಷ್ಟು ತೊಂಡೆ ಕತ್ತರಿಸಿರುವ ಜಾಗದ ಮುಖಾಂತರ ಒಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಬೂಷ್ಟು ನೀರು ಗಾಳಿ ಮಳೆ ಮುಖಾಂತರ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಹರಡುತ್ತದೆ.

ಕಬ್ಬಿಗೆ ಬರುವ ಮುಖ್ಯ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ರೋಗಾಣಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಬೂಷ್ಟು : ಕೆಂಪು ಕೊಳೆ ರೋಗ, ಕಾಡಿಗೆ ರೋಗ ಮತ್ತು ಸೊರಗು ರೋಗ,

ಘೈನಾಪಲ್ ರೋಗ, ಕೆಂಪು ನೀಳ ಚುಕ್ಕೆ ರೋಗ, ಕಂಡು ಚುಕ್ಕೆ ರೋಗ.

2. ಮೃಕೊಪ್ಪಾಸ್ : ಹುಲ್ಲುಮಂಟಪೆ ರೋಗ.

(ರೋಗಾಣಿ)

3. ವೈರಸ್ (ನಂಜು) : ಮೋಸಾಯಿಕ್ ರೋಗ

4. ಬ್ಯಾಕ್ಟೇರಿಯಾ : ಕೊಳೆ ಬೆಳೆ ಗಿಡ್ಡದಾಗುವ ರೋಗ
(ಬೀಜಾಣಿ)

ಕೆಂಪು ಕೊಳೆ ರೋಗ :

ಇದು ಕಬ್ಬಿಗೆ ಬರುವ ತೀವ್ರವಾದ ರೋಗ, ಈ ರೋಗ ಗರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಂಡದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರೋಗ ಕಾಂಡದೊಳಗೆ ಸ್ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಬಿದಾಗ ಮೊದಲು ಗರಿಗಳ ಪಕ್ಕಗಳು ನಂತರ ಇಡೀ ಸುಳಿ ಜೋತು ಬಿಡ್ಡ ಒಣಗುತ್ತದೆ. ಗರಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ನರದಲ್ಲಿ ಉದ್ದವಾದ ಕೆಂಪು ಕಂಪಾದ ಭಾಗಗಳುಂಟಾಗುತ್ತೆ. ಕ್ರಮೇಣ ದೊಡ್ಡ ಕೆಂಪು ಚುಕ್ಕೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಚುಕ್ಕೆಗಳ ಮಧ್ಯ ಕವ್ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರೋಗ ಜಾಸ್ತಿಯಾದಾಗ ಕಬ್ಬಿ ಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಿಣಿನ ಸಮೀಪದ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮು ಚುಕ್ಕೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಬಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪೈರುಗಳಿಗೂ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಈ ರೋಗದಿಂದ ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೋಗ ಬಹಳ ಉಲ್ಲಭಾವಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಇಡೀ ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಳೆಯು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆಯಿಂದ ಬರುವ ರೋಗ. ಇದು ಕಬ್ಬನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣ, ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಉಪಕರಣಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಒಳ ಸೇರುತ್ತದೆ. ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಕಬ್ಬಿ ಉದ್ದದ್ವಾಗಿ ಬಿರುಕು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಭಾಗ ಕಾಣಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ರಸ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ.

ಹತೊಂಬಿ :

1. ರೋಗವಿಲ್ಲದ ಬಿತ್ತನೆ ಒಳಗೊಂಡಿ.
2. ತ್ವಾದ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿ ಬೆಳೆಯಬಾರದು ಮತ್ತು ನೀರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಸಿದು ಹೋಗುವಂತೆ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು.
3. ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ತಳಿ ಒಳಗೊಂಡಿ.
4. ಕೊಳೆ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಬಾರದು.
5. ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಶೇ. 5 ರ ಎಮಿಸಾನ್ ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ನೆಡಬೇಕು.
6. 50 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಂಟಿಗ್ರೇಡಿನ ಉಷ್ಣಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ತೊಂಡೆ ಇಟ್ಟು ನಂತರ ನೆಡಬೇಕು.

7. ತಾಮ್ರ ಶಿಲೀಂದ್ರ ಜೈವಧಿಯಾದ ಭೃತ್ಯಾಕ್ಷನ್ನು 72 ಗ್ರಾಂ 18 ಲೀಟರ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪರಿಸಬೇಕು. ಜೈವಧಿಯನ್ನು ಸಿಂಪರಿಸುವುದರಿಂದ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಗಾಯವಾಗಿರುವ ಭಾಗಗಳ ಮುಖಾಂತರ ರೋಗಾನು ಗಿಡದ ಒಳಗೆ ಸೇರುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಡೆಯಬಹುದು.
8. ಬೆಳೆ ಕಟ್ಟಾವಾದ ನಂತರ ಕಣಕದ್ದಿ ತೆಗೆದು ಸುಡಬೇಕು. ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಒಂದೇ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿ ಬೆಳೆಯಬಾರದು. ಮಣಿನ ರಚನೆ ಸುಧಾರಿಸುವಂತಹ ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಆಗಾಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವೆಂದು ಅಂದಿನ ಮಣಿಗೆ ರೋಗ ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿತದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜಾಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
9. 2 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಬ್ಬಿ ಬೆಳೆಯಬಾರದು. ಇದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ತಿ ಹತೋಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಹಲ್ಲುಮಂಟ ರೋಗ :

ಇದು ಸಹಿತ ಬಿತ್ತನೆಯಿಂದ ಬರುವ ರೋಗ. ಇದನ್ನು ಗುತ್ತಿ ರೋಗ, ದಿಶೆಗುತ್ತಿ ರೋಗವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮೈಕ್ರೋ ಪಾಸ್ಟ್ ಎಂಬ ನಂಜಿನಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಬ್ಬಿನ ಬಡ್ಡಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಮಂಟೆಯಂಟ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಾಮೂಲಿ ಕಬ್ಬಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣಾದ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡ ಜಿಗುರುಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದಾಗ ಏನೂ ಬೆಳೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೋಗ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಡದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹೇನಿನಿಂದ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಗದ ಗಿಡದಿಂದ ರಸ ಹೀರಿ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳಿ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ರಸ ಹೀರಿದಾಗ ರೋಗಾನು ಒಳಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಇದ್ದರೆ ಪುಳಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತುಪ್ಪು ಜಾಸ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಹತೋಟಿ :

1. ರೋಗವಿಲ್ಲದ ಬಿತ್ತನೆ ಬಳಸಬೇಕು.
2. ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಶೇ. 50⁰ ಸಂಟ್ರೆಗ್ರೇಡಿನ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಇಟ್ಟಿ ನಂತರ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ರೋಗ ತೊಂಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಈ ಕ್ರಮ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
3. 3 ತಿಂಗಳೊಳಗಿನ ರೋಗ ಬಂದಿರುವ ಬಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸುಡಬೇಕು (ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು)0.
4. ಆ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಬೆಳೆಸಿದ ಆರೋಗ್ಯವಾದ ಪೈರುಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಾಡಿಗೆ ರೋಗ :

ಇದು ಸಹಿತ ಬಿತ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಮಣಿನಲ್ಲಿ ರೋಗಾನು ಇದ್ದರೆ ಬರುವ ರೋಗ. ತದನಂತರ ಬರುವುದಾದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಮುಖಾಂತರ ರೋಗಾನುಗಳು ಹರಡಿ ರೋಗ ಬರಬಹುದು. ಬೆಳೆ 2-3 ತಿಂಗಳಾದಾಗ ಮತ್ತು ಸೂಲಂಗಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಚಾಟಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಬ್ಬಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಬಂದ ಭಾಗ ಕಮ್ಮಿ ಚಾಟಿಯಂತೆ ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರುವ ತೊಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಿತ ಇದೇ ರೀತಿ ಕಮ್ಮಿ ಚಾಟಿ ಸುಲಿಯಲ್ಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಗ ಬಂದ ಕಬ್ಬಿ ಸಣ್ಣಾಗಿ ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿ ತೊಂಡೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಮ್ಮಿ ಚಾಟಿ ಬಡೆದು ಒಳಗಿರುವ ರೋಗಾನುಗಳು ಹೊರಬಂದು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಗಾಳಿ ಮುಖಾಂತರ ಹರಡುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಆಲೇ ಉಳಿದು ಮುಂದಿನ ಬೆಳೆಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಕಬ್ಬಿ ನಾಶವಾದಂತಹೆಯೆ. ಇದರಿಂದ ಪುಳಿ ಬೆಳೆಗೆ ರೋಗ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಹತೋಟಿ :

1. ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ತಳಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು.
2. ರೋಗ ತಗುಲಿರುವ ಕಾಡಿಗೆ ಭಾಗಗಳ ಮೇಲೆ ಪಾಣಿಕ ಜೀಲ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ರೋಗಾನುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಬಡ್ಡಿ ಅಥವಾ ಚಾಟಿ ಸಹಿತ ತೆಗೆದು ಸುಟ್ಟಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಬಿಸಾಡಿದರೆ ಗಾಳಿ ಮುಖಾಂತರ

ಮತ್ತೆ ತೋಟ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುಟ್ಟಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಈ ಕೆಲವನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ರೋಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

3. ರೋಗವಿದ್ದ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ 3–4 ವರ್ಷ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲೇಬಾರದು.
4. 50° ಶಯಣಿಗ್ರೇಡಿನ ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬೋವಿಸ್ಟಾನ್ 1 ಗ್ರಾಂ. 1 ಲೀಟರ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿ ತೊಂಡೆ ಅದ್ದಿ ನೆಡಬೇಕು.
5. ಬೆಳೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹತೋಟಿ ಕ್ರಮ. ಭತ್ತ ಬೆಳೆದರೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.